

Földrengés Jósvafőn

(részlet Kis Dániel XIX.századi jósvafői református lelkész naplójából)

A napló eredetijét a miskolci Herman Ottó Múzeumban őrzik. E felbecsülhetetlen helytörténeti adatokat tartalmazó dokumentum másolatát Dr Veress László múzeumigazgató úr bocsájtotta rendelkezésemre, amiért azuton is köszönetet mondok. A napló barlangi vonatkozású részleteit Dr Kordos László korábban már ismertette a Karszt és Barlangban (1971. I.p.33-35.). A helytörténeti füzetek további számaiban is részleteket adunk közre e naplóból, mint a község reformkori történetének eddig ismert egyetlen hiteles forrásából.

"Oct, 15^{kén} 1834, valamint tsak nem az egész országban, nagyobb vagy kisebb mértékben, úgy itt Jósvafőn, reggeli 8 óra tájba tapasztaltatott szembetűnően a föld meg-rendülése vagy megreszkettetése. Sok helyeken sok kárt is tett sokféle épületekben, templomokban, de amint hitelesen hallatott Békés és Bihar Vármegyéknek leg-szélső határaiban még nagy károkat is okozott, a holott házak, tornyok, templomok összedültek, és sok lapályos helyek kénkövei, bűzlő jellegű üregek nagy hirtelenséggel támadtak, a mellyekből tsudállatos szagú vizek tsudállatos sebességgel lökődtek ki., különben itt Jósvafőn , és ország szerte egész ősszel, t.i. az egész Novemberben , sőt egész Dec.15^{dik} napjáig minden esső nélkül való idő volt, ekkor mintegy havazni; eddig mindég nagy szárazság lévén."

A földrengés körülményeinek azonosítása céljából felkerestem az MTA Szeizmológiai Obszervatóriumát, ahol Dr Szeidovitz Győző az alábbiakról tájékoztattott:

- 1834.október 15-én 7-8 óra között az érmelléki (ma Románia) területen (Piskolt, Érendréd, Dengeleg, Gálospetri epicentrális vidéken) 8-as erősségű földrengés volt. A földrengés 79.700 km² területet rázott meg, aminek az a magyarázata, hogy közép-pontja igen mélyen volt. A rengés jósvafői észlelése eddig ismeretlen volt a kutatók előtt.

[Irodalom: Réthly Antal: A Kárpátmedencék földrengései (455-1918), Akadémiai Kiadó, Budapest, 1952, p 160-161.]

Az érmelléki földrengés területe